

 nakladatelství
BOURDON

MATTHEW PERRY

AUTOBIOGRAFIE

Předmluva
od Lisy Kudrow

ČESKÝ
BESTSELLER
— ★ ★ ★ —
2022

Přátelé, lásky a ten ohromný průšvih

Přátelé, lásky
a ten ohromný průšvih

Přátelé, lásky a ten ohromný průšvih

Vzpomínky

MATTHEW PERRY

Copyright © Matthew Perry, 2022
Czech edition © Bourdon, 2022
Translation © Alena Byrne, 2022
Original jacket design © Keith Hayes
Czech jacket design © Jiří Dvorský
Front jacket and back flap photographs © Nigel Parry
Back jacket photograph courtesy of the author.

All other photographs provided courtesy of the author
unless otherwise noted.

ISBN 978-80-7611-070-0

*Pro všechny, kdo trpí.
Však víte, kdo z vás k nim patří.*

Nejlepší cesta ven vede vždy skrz.

—Robert Frost

Prostě mi musíš pomoci přežít další den.

—James Taylor

Obsah

Předmluva <i>od Lisy Kudrow</i>	9
Úvod	13
1. Výhled	27
MEZIHRA: <i>New York</i>	57
2. Další generace vystřelená do pekla	62
MEZIHRA: <i>Matman</i>	84
3. Balast	92
MEZIHRA: <i>Mrtvolný</i>	115
4. Jako bych tam už někdy byl	123
MEZIHRA: <i>Zoom</i>	146
5. Žádná čtvrtá stěna	147
MEZIHRA: <i>Díry</i>	183

6.	Bruce Willis	184
	MEZIHRA: <i>Nebesa se otevřela</i>	206
7.	Výhody přátel	215
	MEZIHRA: <i>Kapsy</i>	236
8.	Odyssea	239
	MEZIHRA: <i>Trauma tábor</i>	254
9.	Tři jsou moc, tři všechno zničí	256
	MEZIHRA: <i>Násilí v Hollywoodu</i>	266
10.	Ten ohromný průšvih	270
	MEZIHRA: <i>Kapitola o kouření</i>	299
11.	Batman	312
	Poděkování	323
	O autorovi	324
	Tiráž	325
	Obrazová příloha	326

Předmluva

od Lisy Kudrow

„Jak se má Matthew Perry?“

Od okamžiku, kdy se mě na tohle někdo poprvé zeptal, to byla během mnoha let ta nejčastější otázka, kterou jsem slýchávala. Chápu, proč se na to tolik lidí ptalo: měli Matthewa rádi a chtěli, aby byl v pořádku. To já také. Ale kdykoliv se mě na to zeptal někdo z médií, naježila jsem se, protože jsem nemohla říct to, co bych říct chtěla: „To je jeho věc, ať vám to poví sám, já přeci nejsem oprávněná vám to říkat, nemyslíte?“ A pak bych chtěla dodat: „Tohle jsou velmi intimní a osobní věci, a když je neuslyšíte přímo z úst osoby, které se týkají, budou to podle mě drby. A já nehodlám o Matthewovi šířit žádné drby.“ Jelikož ale vím, že žádná jiná odpověď by nemohla nadělat tolik škody jako tahle, občas jen utrousím: „Myslím, že se mu vede dobře.“ Tím na něj alespoň nenamíří silnější reflektory zájmu a možná mu to dopřeje chvílku soukromí, zatímco se snaží s tou nemocí vypořádat. Ale vážně, nevěděla jsem přesně, jak se Matthewovi vede. Jak vám prozradí v této knize, tajil to. A nějakou dobu

mu trvalo, než se cítil dostatečně silný na to, aby nám řekl něco z toho, čím si procházel. Během těch let jsem se do toho opravdu nesnažila zasahovat nebo ho s tím konfrontovat, protože to málo, co jsem o závislosti věděla, bylo, že jeho abstinence není v mých rukou. Přesto jsem ale tu a tam uvažovala, jestli to není chyba, že nedělám víc, nedělám něco. Časem jsem však pochopila, že ta nemoc se bez ustání sama přiživovala a byla odhodlaná s tím nepřestat.

Takže jsem se soustředila jen na Matthewa, který mě každý den dokázal rozesmát, až jsem se za břicho popadala. Byl tam, Matthew Perry, chytrý jako opice... okouzující, roztomilý, citlivý, velmi rozumný a racionální. Ten chlap tam byl, i přese všechno, s čím se rval. Ten samý Matthew, který nám všem dokázal zlepšovat náladu během té vyčerpávající noci, kdy se v kašně natáčela scéna pro úvodní titulky. „Už si nevzpomínám, kdy jsem nebyl v kašně!“ „Cože, snad nejsme mokří?“ „Už si ani nevzpomínám, kdy jsem nebyl mokřej... já!“ (To díky Matthewovi se v té fontáně všichni tak řehtáme, zatímco běží úvodní titulky.)

Když seriál *Přátelé* skončil, už jsem Matthewa nevidala každý den a netroufala jsem si odhadovat, jak se mu vedlo.

Až prostřednictvím této knihy se dovídám, jaké to pro něj bylo žít se závislostí a vydržet to. Matthew mi k tomu něco řekl, ale nezacházel do takových podrobností. Teď nás pouští do své mysli i svého srdce a velmi upřímně odhaluje detaily. A konečně se mě, ani nikoho jiného, už nikdo nepotřebuje ptát, jak se Matthew má. Říká nám to sám.

PŘEDMLUVA

Překonal neuvěřitelné trápení, ale vůbec jsem netušila, kolikrát to málem nezvládl. Jsem ráda, že tu jsi, Matty. Mám za tebe radost. Miluju tě.

—*Lisa*

Přátelé, lásky
a ten ohromný průšvih

Úvod

Ahoj, jmenuji se Matthew, ale možná mě znáte pod jiným jménem. Přátelé mi říkají Matty.

A měl bych být mrtvý.

Jestli chcete, můžete to, co se chystáte číst, považovat za vzkaz ze záhrobí, z mého záhrobí.

Dnes je sedmý den Bolesti. A nemyslím tím bolest, když si ukopnete palec. Napsal jsem bolest s velkým písmenem B, protože horší jsem nikdy nezažil – šlo o Platonův ideál bolesti, příkladnou bolest. Slyšel jsem, že nejvíc bolí porod: tak dobře, byla to ta nejhorší představitelná bolest, ovšem bez té radosti na konci, protože jsem v náruči nedržel žádné dítětko.

A nebyl to jenom sedmý den Bolesti, byl to také desátý den Bez stolice, pokud vám došlo, co tím myslím. Deset dní jsem se nevykadil – tak takhle to je. Něco bylo špatně, hodně špatně. Nebyla to tupá pulzující bolest jako při bolesti hlavy ani ta ostrá a bodavá jako při zánětu slinivky, který jsem měl ve třiceti. Tady šlo o jiný druh Bolesti. Jako by mi mělo prasknout tělo. Jako

by se mi z něj vnitřnosti pokoušely prodrat ven. Tahle Bolest vážně nebyla žádná prdel.

A ty zvuky. Můj bože, ty zvuky. Za normálních okolností jsem celkem tichý chlápek, který se navenek moc neprojevuje. Ale ten večer jsem řval z plna hrdla, jako by mě na nože brali. Někdy v noci, když hluk aut utichne a vítr vane správným směrem, můžete z Hollywood Hills zaslechnout děsivé zvuky, vytí něčeho, co tam kojoti rvou na kusy. Nejdřív to může připomínat dětský smích přicházející odněkud hodně, hodně daleka, ale za chvíli vám dojde, že to není smích – je to předzvěst smrti. To nejhorší ale pochopitelně teprve přijde, až skučení ustane a rozhostí se ticho. V tu chvíli vám totiž dojde, že ať už se tam vrhli na cokoliv, už to nežije. Tohle je peklo.

A ano, peklo existuje. Nenechte si namluvit něco jiného. Já v něm byl. Existuje. Konec diskuze.

Tu noc jsem tím zvířetem byl já. Nepřestával jsem výt, zuby nehty se rval o život. Ticho znamenalo konec. Jak málo jsem věděl, jak blízko jsem mu byl.

V té době jsem po pobytu na odvykací klinice pobýval v doléčovacím abstinenčním centru v Jižní Kalifornii. Což nebylo nic nového – polovinu života jsem strávil v tom či onom druhu odvykacích center, rehabilitačních léčeben nebo doléčovacích center. Což je v pohodě, když je vám čtyřiaadvacet, ale už o něco míň v pohodě, když je vám dvaadvacet. A tehdy mi bylo devětačtyřicet a stále jsem se zoufale snažil poprat se se závislostí.

Tou dobou už jsem o závislosti na lécích a alkoholismu věděl víc než kterýkoliv z terapeutů a většina doktorů, které jsem

ve všech těch zařízeních potkal. Takové sebezpoznání je vám ale k ničemu. Kdyby šlo dostat zelenou na cestu do věčné střízlivosti tvrdou dřinou a znalostmi, už by mi z té hrůzy nezůstalo nic než nepříjemná vybledlá vzpomínka. Já se stal profesionálním pacientem, jen abych zůstal naživu. Ale nepřikrášluje to. V devětačtyřiceti jsem se pořád bál být sám. Pokud zůstanu sám, najde si můj šílený mozek (šílený, jen co se téhle oblasti týče) nějakou výmluvu, abych dělal nemyslitelné: pil a bral léky. Vzhledem k těm desítkám let života, které jsem si přesně tímhle zničil, mě už jen pomyslení na to, že bych to udělal znova, děsí. Nebojím se promluvit na veřejnosti před dvaceti tisíci, ale nechte mě večer o samotě na gauči u televize a začnu se bát. Bojím se vlastní mysli, bojím se vlastních myšlenek, děším se, že mi vlastní mozek bude našeptávat, abych sáhl po lécích, tak jako už tolikrát předtím. Můj mozek se mě pokouší zabít a já to vím. Neustále ve mně číhá samota, naplňuje mě touha, lpím na představě, že mě dá do kupy něco tam venku. Jenže já všechno, co tam venku bylo k mání, už měl!

Chodím s Julií Roberts. *No a co, musíš se napít.*

Zrovna jsem si koupil dům snů – je z něj výhled na celé město! *Bez dealera si to nevychutnám.*

Vydělávám milion dolarů týdně – pašák, co? *Nedal by sis něco k pití? Ale jistě že dal, děkuju pěkně.*

Všechno jsem to měl. Ale všechno to byl podvod. Nemohlo mě to dát do kupy. Mělo mi trvat ještě celé roky, než vůbec získám jakousi představu, co by mě vůbec do kupy dát mohlo. Nechápejte mě prosím špatně. Všechny tyhle věci – Julia a dům snů i ten milion dolarů týdně – byly úžasné a navzdýcky za ně

budu vděčný. Jsem jeden z největších šťastlivců, co chodí po této planetě. A že jsem si to ale uměl užít!

Jenomže žádná z těch věcí mi v ničem nepomáhala. Kdybych to všechno měl udělat znovu, šel bych na konkurz na *Přátele*? To si pište, že šel. Pil bych znovu? To si pište, že pil. Bez alkoholu, který uklidňoval mé pocuchané nervy a pomáhal mi se bavit, bych skočil z mostu už někdy ve dvaceti. Můj dědeček, skvělý Alton L. Perry, vyrůstal s otcem alkoholikem a ovlivnilo ho to natolik, že si v životě nedal ani kapku, ani jednou jedinkrát za celých těch nádherných devadesát let, co žil.

Nejsem můj dědeček.

Nepíšu tohle všechno proto, aby mě ostatní litovali – píšu to, protože je to pravda. Píšu to, protože třeba i někoho dalšího bude mást – stejně jako mě – to, že ví, že by měl přestat pít, ví všechno, co je potřeba udělat, a chápe veškeré následky – ale stejně přestat pít nedokáže. Nejste v tom sami, bratři a sestry ve zbrani. (Ve výkladovém slovníku by pod výrazem „závislý“ měla být moje fotka, na které se velmi zmateně rozhlížím.)

Z pokoje v doléčovacím centru v Jižní Kalifornii byl výhled na západní část Los Angeles a stály tam dvě manželské postele. Tu druhou obsadila Erin, moje asistentka a nejlepší přítelkyně v jedné osobě. Erin je lesba a já si jejího přátelství neobyčejně cením, protože mě těší pobývat ve společnosti ženy bez romantického pnutí, jež, jak se zdá, ničilo mé vztahy s heterosexuálními ženami (a kromě toho spolu můžeme klábosit o ženských). Seznámili jsme se dva roky předtím v jiné léčebně, kde tou dobou pracovala. Závislosti jsem se tam nezbavil, ale poznal jsem, jak je Erin ve všech ohledech úžasná, a bez okolků jsem si ji

přetáhl. A tak se Erin stala mojí asistentkou – a nejlepší kamarádkou. I ona věděla, o čem je závislost, a můj zápas s ní časem pochopila lépe než kterýkoliv doktor, u kterého jsem kdy byl.

Navzdory útěše, kterou mi Erin přinášela, jsem v Jižní Kalifornii strávil mnoho bezesných nocí. Mám opravdu velký problém se spaním, zejména když jsem na jednom z těchhle míst, ale ani tak si nemyslím, že jsem za celý život někdy spal více než čtyři hodiny v kuse. A už vůbec nepomáhalo, že jsme se neustále dívali na dokumentární filmy z vězení – navíc jsem abstinoval po tak vysokých dávkách Xanaxu¹, že se mi usmažil mozek a já nabyl přesvědčení, že jsem opravdu vězeň a to doléčovací centrum je skutečné vězení. Chodím k jednomu cvokaři, jehož mantrou je, že „realitě se musí přijít na chuť“ – no, když už jsme u reality, v té době jsem ztratil chuť i čich a neměl potuchu o tom, co realita vlastně je – dostal jsem covid v chápání světa a trpěl naprostými bludy.

Ale co se Bolesti týkalo, tam o žádné bludy nešlo, ve skutečnosti to bolelo tak moc, že jsem dokonce přestal i kouřit, a kdybyste věděli, jak moc jinak kouřím, považovali byste to za dost jasné znamení, že to něco, co se se mnou dělo, bylo vážně zlé. Jedna sestra, na jmenovce by mohla mít klidně napsáno něco jako SESTRA SVINĚ, navrhla, abych si dal koupel s minerální solí Epsom a ulevil si od toho „nepohodlí“. Nevyrazili byste na pomoc k silniční nehodě s náplastí a nestrkáte přece někoho, kdo trpí tak velkou Bolestí, do vody, aby se ráchal ve vlastní

1 Přípravek Xanax obsahuje léčivou látku alprazolam, sloučeninu patřící do skupiny benzodiazepinů. Alprazolam účinkuje jako anxiolytikum, lék působící proti stavům úzkosti, navozující pocitu uvolnění a uklidnění (pozn. překl.).

šťávě. Ale skutečnosti je třeba přijít na chuť, pamatujete? A já si tu koupel se solí Epsom opravdu dal.

A tak jsem tam seděl úplně nahý a vyl Bolestí jako psisko, které rvou kojoti na kusy, a Erin to zaslechla – sakra, slyšeli mě až v San Diegu. Objevila se ve dveřích koupelny, pohlédla dolů na tu smutnou nahatou trosku, která se svíjela Bolestí, a řekla jen: „Chceš jet do nemocnice?“

Pokud si Erin myslela, že je to na nemocnici, pak to na nemocnici skutečně bylo. A kromě toho si už stihla všimnout, že jsem přestal kouřit.

„To zní jako kurva dobrej nápad,“ vydal jsem ze sebe mezi sténáním a skučením.

Erin mě nějak dostala ven z vany a osušila. Zrovna jsem si začal oblékat šaty, když se ve dveřích objevila terapeutka – patrně ji přilákal onen masakr psa v prostorách léčebny.

„Vezmu ho do nemocnice,“ řekla Erin.

Terapeutka Catherine, shodou okolností nádherná blondýna, kterou jsem podle všeho při příjezdu na kliniku požádal o ruku, patrně nebyla mojí největší fanynkou. (Bez legrace, byl jsem při příjezdu tak mimo, že jsem ji požádal, aby si mě vzala, načež jsem se skutálel ze schodů.)

„Jen se snaží sehnat si léky,“ řekla Catherine směrem k Erin, zatímco já se dál oblékal. „V nemocnici si o ně řekne.“

Tak z tohoble manželství nic nebude, pomyslel jsem si.

V tu chvíli už bolestné vytí vyburcovalo i ostatní k obavám, že se buď všude po podlaze koupelny válí vyvržené vnitřnosti, anebo někdo vážně trpí Bolestí. Hlavní terapeut Charles – představte si: otec model, matka bezdomovkyně – si stoupl do

dveří vedle Catherine, aby jí pomohl zabránit nám v chystaném odchodu.

Zabránit nám v odchodu. Bylo nám snad dvanáct?

„Je to náš pacient,“ řekla Catherine. „Nemáte právo ho odvést.“

„Já Mattyho znám,“ nenechala se Erin odbýt. „Nesnaží se dostat k lékům.“

Pak se Erin obrátila ke mně.

„Potřebuješ jet do nemocnice, Matty?“

Přikývl jsem a nepřestával křičet.

„Odvezu ho tam,“ řekla Erin.

Nějak se nám podařilo dostat se kolem Catherine a Charlese a ven z budovy na parkoviště. Říkám „nějak“ – ale ne proto, že by se Catherine s Charlesem zrovna moc snažili nás zastavit, ale protože při každém kroku se Bolest stupňovala.

Z nebe na mě dolů káravě shlížel jasný žlutý míč, o moji agonii se nestaral.

Copak to je? Přemítal jsem při odlivu jednotlivých vln nesnesitelné bolesti. *Aha, slunce. No jo...* moc jsem ven nechodil.

„Vezu k vám veřejně známou osobu se závažnými bolestmi břicha,“ říkala Erin do telefonu a odemykala přitom auto.auta jsou pitomé obyčejné věci, tedy až do chvíle, kdy vám je zakáží řídit, v tu ránu se z nich totiž stanou kouzelné skříňky svobody a znamení úspěšného předchozího života. Erin mi pomohla na sedadlo spolujezdce a já se na něj sesunul. Břicho mi rvala agonie.

Erin si sedla za volant, otočila se ke mně a zeptala se: „Mám tě tam dovézt rychle, anebo se mám vyhýbat dírám na silnicích?“

„Prostě mě tam dostaň, ženská!“ dokázal jsem ze sebe vypravit.

Tou dobou už se Charles s Catherine rozhodli, že se znovu pokusí zmařit naše plány, stoupli si před vůz a zahradili nám cestu. Charles zvedl ruce a posunkem naznačil: „Ne!“, jako by snad dokázal zadržet tunu a půl těžké vozidlo jen svými pazourami.

A bylo hůř, protože Erin nejdřív nemohla nastartovat. Startér funguje na povel, musíte mu říct, aby nastartoval auto, protože, no víte, hrál jsem v *Přátelích*. Catherine a ty velké bílé dlaně se nehnuły z místa. Jakmile Erin pochopila, jak ten zatracený krám nastartovat, zbývalo udělat jediné – vytočila motor, zařadila a prudce stočila vůz na obrubník – ten náraz mi projel celým tělem a málem mě přímo na místě zabil. V plných otáčkách se dvěma koly na chodníku se Erin prohnala kolem Catherine a Charlese a vyjela z parkoviště. Ti dva tam jen stáli a hleděli za námi, jenže já už byl ve stavu, že bych Erin klidně řekl, aby je bývala přejela – stav, kdy nedokážete přestat křičet, je velmi děsivý.

Pokud bych to dělal jen proto, abych se dostal k lékům, zasloužil bych si Oscara.

„Snažíš se přejíždět úplně všechny retardéry? Nevím, jestli sis toho všimla, není mi zrovna nejlíp. Zpomal,“ žadonil jsem. Oběma se nám po tvářích řinuly proudy slz.

„Musím jet rychle,“ řekla Erin, v hnědých laskavých očích se jí zračil strach. „Musíme tě tam okamžitě dostat.“

A někdy v tom okamžiku jsem omdlel. (Mimořádně, ztráta vědomí se na stupnici bolesti značí číslem 10.)

(Berte prosím na vědomí, že následujících pár odstavců této knihy bude spíše životopis než vzpomínky, protože v tu dobu jsem tam prostě nebyl.)

Nejblíže doléčovacího centra byla nemocnice Saint John's. A jelikož byla Erin natolik prozíravá, že jim zavolala předem a upozornila je, že k nim jede VIP, čekali na nás už na parkovišti před pohotovostí. Ve chvíli, kdy jim Erin telefonovala, ještě netušila, jak šíleně mi bylo zle, a tak si spíš dělala starosti o mé soukromí. Ale zaměstnanci nemocnice poznali, že jde o něco hodně vážného, a rychle mě odvezli na vyšetřovnu, kde jsem se nechal slyšet: „Erin, proč jsou tamhle na tom gauči pingpongový míčky?“

Nebyl tam ani gauč, ani pingpongové míčky – prostě jsem blouznil. (Netušil jsem, že je možné blouznit bolestí, ale jak vidíte, možné to je.) Pak se mi do mozku dostal Dilaudid² (můj osobně nejoblíbenější lék na celém širém světě) a já se na okamžik probral k vědomí.

Řekli mi, že potřebuji okamžitě podstoupit operaci, a v tu ránu se do místnosti nahrnuly snad všechny zdravotní sestry, co jich v Kalifornii mají. Jedna z nich se obrátila k Erin a povídá: „Připravte se, poběžíme!“ Erin připravená byla a všichni jsme se dali do běhu – tedy *oni* se dali do běhu. Já se jen závrtnou rychlostí vezl na operační sál. Pouhé vteřiny potom, co jsem Erin řekl: „Neodcházej, prosím,“ ji požádali, aby odešla. Pak jsem zavřel oči a další tři týdny je neotevřel.

2 Známy též pod názvem Hydromorfon, jeden z nejstarších a neúčinnějších opioidů, synteticky vyrobený z morfinu. Předepisuje se ve výjimečných případech na bolest (pozn. překl.).

Ano, přesně tak: kóma, dámy a pánové! (A ti hajzlové v do-
léčovacím centru se nám pokoušeli zabránit v odjezdu?)

První, co se stalo, když jsem upadl do kómatu, bylo, že jsem vdechl vzduch z dýchací hadice a následně si přímo do plic vyzvracel toxický sajrajt nashromážděný za posledních deset dní, což se jim přirozeně příliš nelíbilo – na scénu vstupuje okamžitý zápal plic – a přesně v tom okamžiku mi prasklo tlusté střevo. Zopakuji to pro ty, co sedí úplně vzadu: prasklo mi tlusté střevo! Říkalo se o mně, že jsem plný sraček, a tentokrát to tak bylo doslova a do písmene.

Jsem rád, že jsem se toho nezúčastnil.

V té chvíli bylo téměř jisté, že umřu. Měl jsem smůlu, že mi prasklo střevo? Anebo jsem měl štěstí, že k tomu došlo zrovna na pohotovosti v nemocnici v Jižní Kalifornii, kde s tím mohli něco dělat? Ať tak, nebo onak, čekala mě sedmihodinová operace, což mým blízkým poskytovalo dost času, aby se přirýžili do nemocnice. Každému při příchodu řekli: „Matthew má dvouprocentní šanci, že přežije noc.“

Všichni podlehli emocím, někteří natolik, že se zhroutili na podlahu přímo v nemocniční vstupní hale. Po zbytek svých dnů budu muset žít s vědomím, že moje máma i všichni ostatní museli něco takového slyšet.

Jelikož mě čekala sedmihodinová operace a mí blízcí byli přesvědčeni, že v nemocnici udělají vše, co bude v jejich silách, odešli domů načerpat trochu energie. A mé podvědomí mezitím bojovalo o život uprostřed nožů a hadiček a krve.

Varování před možným vyzrazením děje: Tu noc jsem *přežil*. Ale zdaleka jsem ještě nebyl za vodou. Rodině a přátelům

řekli, že jediné, co mě v krátkodobém výhledu může udržet naživu, je mimotělní podpora života, přístroj pro extrakorporální membránovou oxygenaci zvaný ECMO. Často se mu přezdívá Zdravas, Maria – jen pro začátek, ten samý týden byli v nemocnici UCLA³ na stejný přístroj napojeni další čtyři pacienti – ani jeden nepřežil.

Aby to bylo ještě těžší, nemocnice Saint John's přístroj ECMO neměla. Zavolali tedy do nemocnice Cedars-Sinai – kde se jen mrkli na moji zdravotní dokumentaci a podle všeho prohlásili: „V *naší* nemocnici Matthew Perry neumře.“

Tak teda díky!

Ani nemocnice UCLA mě nebyla ochotná přijmout – ze stejného důvodu? Kdoví. Ale alespoň byli ochotní poslat za mnou ECMO a podpurný tým. Na několik hodin mě na přístroj napojili a zdálo se, že to zabírá! Pak mě převezli přímo do nemocnice UCLA v sanitce, která praskala ve švech doktory a zdravotními sestrami. (Autem bych tu 15minutovou cestu rozhodně nepřežil, obzvlášť kdyby řídila Erin.)

V nemocnici UCLA mě dali na jednotku intenzivní péče, která se na následujících šest týdnů stala mým domovem. Byl jsem pořád v kómatu, ale upřímně, nejspíš jsem si to vážně užíval. Ležel jsem si tam pěkně zachumlaný, zatímco do mě pumpovali léky – co lepšího bych si mohl přát?

Později mi pověděli, že zatímco jsem si ležel v kómatu, nikdy jsem na pokoji nezůstal sám, ani jedinkrát – vždycky tam se

3 Jedna ze sítí nemocnic spadající pod zdravotnické zařízení UCLA Health Center (pozn. překl.).

mnou byl někdo z rodiny nebo kamarádů. Chystali pro mě seance při svíčkách, modlili se v kruhu – všude kolem byla láska.

Nakonec jsem jako zázrakem otevřel oči.

(Zpátky ke vzpomínkám.)

První, koho jsem uviděl, byla moje máma.

„Co se děje?“ dokázal jsem zaskřehotat. „Kde to sakra sem?“

Poslední, co jsem si pamatoval, bylo, jak jsme s Erin jeli autem.

„Prasklo ti tlusté střevo,“ řekla máma.

S tou informací jsem naložil tak, jak by to udělal kterýkoliv komik: obrátil jsem oči v sloup a znovu usnul.

Řekli mi, že když je někdo *opravdu* nemocný, dojde k jakémusi odpojení – něco ve stylu „Bůh nám nakládá jen to, co dokážeme zvládnout“. Co se mě týče, v týdnech po procitnutí z kómatu jsem odmítal, aby mi kdokoliv řekl, co přesně se mi stalo. Příliš jsem se bál, že to byla moje chyba, že jsem si to zavinil sám. A tak místo abych o tom mluvil, dělal jsem během těch dní v nemocnici jediné, co jsem cítil, že *dokážu* – padl do náruče rodiny a celé hodiny trávil se svými úžasnými sestrami, Emily, Mariou a Madeline, které mě bavily, pečovaly o mě a prostě tam *pro mě byly*. V noci pak nastupovala Erin – nikdy jsem zkrátka nezůstal sám.

Až nakonec Maria – pupek rodiny Perryů (máma je pupek rodiny Morrisonů) – jednoho dne rozhodla, že je načase, aby mi řekli, co se vlastně stalo. Ležel jsem tam upoután na lůžko, z těla mi trčelo padesát kabelů jako nějakému robotovi a Maria

mi líčila podrobnosti. Mé obavy se naplnily – zavinil jsem si to sám, byla to moje chyba.

Rozbrečel jsem se – *páni*, jak já bulel. Maria byla úžasná, ze všech sil se mě snažila utěšit, jenomže tady žádná útěcha nepomáhala. Málem jsem se zabil. Nikdy jsem nebyl žádný pašmen – všechny ty léky (a že jich bylo!) byla jen marná snaha cítit se líp. Věřte mi, že bych si je vzal i na prahu smrti, abych se cítil líp. A přesto jsem pořád žil. *Proč?* Proč jsem byl ušetřen?

Ale nejdřív mělo být ještě hůř.

Zdalo se, že za mnou každé ráno přišel do pokoje nějaký doktor, aby mi sdělil další špatné zprávy. Když se má něco pokazit, tak se to pokazí. Už jsem měl umělý vývod – naštěstí mi alespoň řekli, že to nebude napořád – a k tomu jsem zjevně měl ještě nějakou píštěl, díрку kdesi ve střevech. Problém byl, že ji nemohli najít. Vyřešilo se to *dalším* sáčkem, do kterého tekla ohavný zelený sliz, jenže ten nový sáček znamenal, že jsem nesměl nic jíst ani pít, dokud tu píštěl nenajdou. Pořád ji hledali a já dostával pořád větší žízeň. Doslova jsem škemral o dietní Coca-Colu a ve snech mě pronásledovala gigantická plechovka dietního Spritu. Po uplynutí celého měsíce – měsíce! – tu píštěl konečně našli v nějaké trubce za tračníkem a mě napadlo: *Haló, milánkové, když hledáte díru ve střevech, co takhle s tím začít za tou částí, která už SAKRA PRASKLA.* Takže když tu díru našli, mohli ji začít dávat do pořádku a já se mohl začít znovu učit chodit.

Že se začínám uzdravovat, jsem poznal, když jsem si uvědomil, že mě přitahuje terapeutka, kterou mi přidělili. Pravda,

měl jsem sice ohromný kráter v břiše, ale stejně jsem nikdy nebýval typ chlapa, co se často svléká do půl těla. Nejsem žádný Matthew McConaughey, a když si jdu dát sprchu, dávám si prostě pozor, abych přitom měl zavřené oči.

Jak už jsem řekl, celou tu dobu, co jsem pobýval v nemocnicích, jsem nikdy nezůstal sám – ani jedinkrát. Pak že světlo na konci tunelu neexistuje. Existuje – jenom se musíte pořádně dívat.

Pustili mě po dlouhých pěti měsících. Řekli mi, že do roka se mi všechno uvnitř dostatečně zahojí a budu moct podstoupit druhou operaci, během níž mi odstraní umělý vývod. Prozatím jsme ale sbalili mé příruční zavazadlo na noc – na pět měsíců nocí – a vyrazili domů.

A ještě něco – jsem Batman.

Výhled

Nikdo nikdy nemyslí na to, že by se mu mohlo stát něco opravdu zlého. Dokud se to nestane. A nikdo nikdy nemyslí na to, že by mohl přežít prasklé střevo, aspirační pneumonii a napojení na ECMO. Dokud to nepřezijí.

Já.

Tohle píšu v pronajatém domě s výhledem na Tichý oceán. (Můj vlastní dům kousek odsud se zrovna renovuje – řekli mi, že to zabere šest měsíců, takže tomu dávám tak asi rok.) Nad čtvrtí Pacific Palisades svažující se údolím k moři pode mnou krouží párek káňat rudoocasých. Je překrásný losangeleský jarní den. Dopoledne jsem strávil věšením obrazů na zdi (tedy přímo já je nevěšel – nejsem moc zručný). Posledních pár let jsem se začal vážně zajímat o umění, a pokud se u mě dobře rozhlédnete, najdete tu i pár zvláštních děl Banksyho. Pracuju také na druhé verzi scénáře. Do sklenice jsem si zrovna nalil dietní colu, v kapse mám plnou krabičku Marlboro. Tyhle věci mi občas stačí.

Občas.

V myšlenkách se neustále vracím k té prosté nevyhnutelné skutečnosti: jsem *naživu*. Vzhledem k procentu pravděpodobnosti, jestli přežiju, jsou ta dvě slova zázračnější, než si vůbec dokážete představit, a pro mě mají zvláštní třpytivou hodnotu, jako kameny pocházející z nějaké vzdálené planety. Nikdo tomu nedokáže uvěřit – je hodně zvláštní žít ve světě, ve kterém by ostatní sice šokovalo, kdybyste umřeli, ale nikoho by to nepřekvapilo.

Ta dvě slova – *jsem naživu* – mě nejvíc ze všeho naplňují pocitem hluboké vděčnosti. Když se málem dotknete nebes, tak jako se to stalo mně, nemáte vlastně ohledně vděčnosti na výběr – válí se vám na konferenčním stolku v obýváku jako taková ta kniha v kožené vazbě, kterou jste tam položili na odív a nikdy ji nikdo nečte – skoro ji už ani nevnímáte, ale je tam. Jenže s tou vděčností je spojena neutuchající agonie, pronásleduje ji, číhá v náznaku příchuti anýzu a lékořice v dietní Coca-Cole a rozpíná se mi v hrudníku s každým potáhnutím z cigarety.

Nemůžu si pomoci, neustále si kladu jednu a tu samou otázku: Proč? Proč jsem naživu? Mám jistý nápad ohledně odpovědi, ale ještě jsem si to tak úplně neposkládal dohromady. Víím, že to nějak souvisí s pomáháním lidem, ale nevím jak. Moje nejlepší vlastnost je bezesporu to, že pokud za mnou přijde spřízněná alkoholická duše a požádá mě, abych jí pomohl přestat pít, mohu to nejen přislíbit, ale i udělat. Umím zoufalým pomoci vystrízlivět a abstinovat. Věřím, že tam někde se skrývá odpověď na otázku: „Proč jsem naživu?“ Je to ostatně jediná

věc, o které vím, že mě naplňuje dobrým pocitem. V tom má nepochybně prsty Bůh.

Ale pochopte, že na tu otázku „Proč?“ nedokážu dát dobrou odpověď, když cítím, že nejsem dost dobrý. Nemůžete dát něco, co nemáte. A tyto neodbytné myšlenky mě pronásledují většinu času: *Nejsem dost dobrý, nezáleží na mně, chybí mi sebejistota, potřebuji příliš pozornosti.* Takové myšlenky mě zneklidňují. Potřebuji lásku, ale nevěřím na ni. Když si přestanu na někoho hrát, shodím ten převlek Chandlera a ukážu vám, jaký skutečně jsem, možná si mě všimnete, ale co je horší, možná si mě všimnete a pak mě opustíte. A to nemůžu dopustit. To bych nepřežil. Už ne. Proměnil bych se v zrnko prachu a zmizel z povrchu země.

Takže vás opustím první. V duchu si usmyslím, že je něco špatně s *vámi*. A uvěřím tomu. A nechám vás. *Jenomže, Matso, se všema nemůže být něco špatně.* Jakého tady máme společného jmenovatele?

A pak ty jizvy na břiše. Ty nepovedené milostné vztahy. Že jsem opustil Rachel. (Ne, ne tamtu. Skutečnou Rachel. Rachel, bývalou přítelkyni snů.) Tohle mě děsí, když se ve čtyři hodiny ráno prevaluju ve svém domě s výhledem na Pacific Palisades a nemůžu spát. Je mi padesát dva. To už není taková sranda.

Každý dům, ve kterém jsem kdy bydlel, byl s výhledem. Výhled je pro mě ta nejdůležitější věc.

Když mi bylo pět, poslali mě letadlem z Montrealu v Kanadě, kde jsem bydlel s mámou, do Los Angeles v Kalifornii, kam

jsem jel navštívit tátu. Byl jsem, jak se říká, „nezletilý bez dozoru“ (svého času to byl pracovní název této knihy). Tehdy bylo běžné posílat děti letadlem samotné – bylo to normální, i takhle malé děti prostě lítaly samy. Nebylo to správné, ale dělalo se to. Možná mi tehdy na pikosekundu blesklo hlavou, že to bude prima dobrodružství, ale vzápětí mi došlo, že jsem moc malý na to být sám, a to bylo strašné (a strašná blbost k tomu). No tak, přijďte si pro mě někdo! Bylo mi pět. Copak se všichni zbláznili?

Ty stovky tisíc dolarů za terapeutky, které mě tohle konkrétní rozhodnutí stálo! Mohl bych je prosím dostat zpátky?

Když letíte jako nezletilý bez doprovodu, dostane se vám všelijakých výhod, dostanete pěknou cedulku kolem krku s nápisem NEZLETILÝ BEZ DOPROVODU, do letadla nastupujete přednostně, smíte do letištních salonků vyhrazených jen pro děti, dostane se vám sladkostí a pochoutek, co hrdlo ráčí, doprovodí vás až do letadla... třeba to *mohlo* být super (jako celebrita jsem později při létání všechny tyhle výhody, a ještě mnohé další, míval, jenže mi to pokaždé připomnělo ten první let a nesnášel jsem to). Měly se o mě tenkrát postarat letušky, jenomže měly plné ruce práce s roznášením šampaňského v druhé třídě (které v sedmdesátkách, v době neomezených možností, teklo v letadlech proudem). Nebylo to tak dlouho, co zrušili omezení nejvýše dvou drinků za let, a mně se zdálo, že trávím šest hodin v Sodomě a Gomoře. Všude páchl alkohol, chlápek vedle mě si musel dát snad deset koktejlů Old Fashioned. (Po několika hodinách jsem to přestal počítat.) Nedokázal jsem pochopit, proč by nějaký dospělák chtěl pít pořád dokola to samé... ach, ty prostoto.

Když jsem sebral odvahu, což se nestávalo moc často, zmáčkl jsem malé tlačítko pro přivolání obsluhy. Letušky – v sedmdesátkách typicky v kozačkách a kratoučkových šortcečkách – přispěchaly, pocuchaly mě ve vlasech a přesunuly se dál.

Byl jsem hrůzou úplně bez sebe. Zkoušel jsem si prohlížet časopis pro děti *Highlights*, ale pokaždé, když se letadlo dostalo do turbulencí, jsem si byl jistý, že umřu. Neměl jsem nikoho, kdo by mi řekl, že to nic není, nikoho, kdo by mě utěšil. Ani jsem ještě pořádně nedosáhl nohama na zem. Strach mi nedovolil sklopit si sedačku a zdřímnout si, a tak jsem prostě bděl a hrůzou bez sebe z další turbulence pořád dokola myslel na to, jaké to asi je zřítit se z výšky deseti tisíc metrů.

Nezřítit jsem se, tedy ne doslova. Nakonec šlo letadlo na přistání a začalo klesat do nádherného kalifornského večera. Viděl jsem pod sebou mihotavá světélka, ulice připomínající ohromný zářivý létající koberec, temné široké pásy, o kterých teď už vím, že to jsou kopce, až tam nahoře jsem cítil, jak město pulzuje životem a světlem. Tiskl jsem tvářičku na okénko a naprosto živě si vybavuju, jak jsem myslel na to, že všechna ta světla, všechna ta nádhera znamená, že za chvíli už nebudu bez doprovodu, že budu mít nějakého rodiče.

To, že jsem v tom letadle byl sám, je jedna z mnoha věcí, které způsobily, že se celý život cítím opuštěný... přece by mě nenechali letět samotného, bez doprovodu, kdybych byl dost dobrý, ne? Copak to snad nemělo fungovat nějak takhle? S ostatními dětmi cestovali rodiče. Já měl cedulku kolem krku a časopis.

A tohle je důvod, proč každý můj nový dům – a že jsem jich nekoupil málo (nikdy nepodceňujte významnou změnu

zeměpisné polohy) – musí mít výhled. Potřebuji mít pocit, že můžu hledět dolů, do bezpečí, kde na mě někdo myslí, kde je láska. Tam dole, tam někde v tom údolí nebo nedozírném oceánu rozprostírajícím se za pobřežní magistrálou Pacific Coast Highway, tam na lesklých perutích křídel káňat, tam někde je rodičovská péče. Tam je láska. Tam leží domov. Tehdy se můžu cítit bezpečně.

Proč ten malej kluk letěl sám? Sakra, co takhle zaletět si do Kanady a vyzvednout si ho tam, ne? To je otázka, o které často přemýšlím, ale nikdy bych se ji neodvážil položit.

Nejsem zrovna příznivcem konfliktů. Kladu spoustu otázek. Jenom ne nahlas.

Dlouho jsem se pokoušel hledat, prostě najít cokoli nebo kohokoliv, na koho bych svalil vinu za ty nekonečný průšvihy, ve kterých jsem se neustále ocital.

Velkou část života jsem strávil po nemocnicích. I ti nejlepší z nás podléhají při pobytu v nemocnici sebelítosti, a já si tu svou hodně hýčkal. Pokaždé když ležím v nemocnici, se přistihnu, jak přemýšlím o životě, který jsem vedl, probírám každíčkový jeho kousíček, obracím ho na všechny strany jako nějakou záhadnou archeologickou vykopávku a pokouším se přijít na nějaký důvod, proč jsem strávil tolik života trápením a emocionálním utrpením. Vždycky jsem chápal, odkud pramenila ta opravdová bolest. (Vždycky jsem věděl, proč jsem v daný okamžik trpěl fyzickou bolestí. Odpověď zněla: *Nemůžeš prostě tolik chlastat, ty idiote.*)

Nejdřív jsem chtěl svalit vinu na své milující rodiče, kteří to mysleli dobře... milovali, mysleli to dobře, a navíc byli atraktivní, až zrak přecházel.

Pojďme se na chvíli vrátit k pátku 28. ledna roku 1966 – scéna se odehrává v areálu Waterloo Lutheran University v Ontariu.

Účastníme se pátého ročníku soutěže Miss Sněhová královna kanadských univerzit („hodnocení probíhá na základě inteligence, účasti na školních aktivitách a osobnosti stejně jako krásy“). A Kanadané na oslavě nové Miss Sněhová královna rozhodně neskrbli, chystal se „průvod alegorických vozů soutěžících za svitu pochodní s hudebním doprovodem“ a k tomu „piknik pod širým nebem a hokejový zápas“.

Na seznamu kandidátek na miss stálo jméno jisté Suzanne Langford – s číslem 11 reprezentovala University of Toronto. Proti ní stál celý šik krásek se zajímavými příjmeními typu Ruth Šprýmařová z University of British Columbia, Martha Křepelková z Ottawy, a dokonce i Helen „Kočka“ Führer z McGillu, která si nejspíše přízvisko „Kočka“ vymyslela, aby nemusela dávat na odiv příjmení, jež se pouhé dvě desítky let od konce druhé světové války tak úplně nehodilo do krámu.

S překrásnou Miss Langford se však tyto mladé ženy nemohly srovnávat. A tak vítězka předchozího ročníku korunovala ten mrazivý lednový večer pátou Miss Sněhová královna kanadských univerzit titulem, ke kterému patřila nejenom ozdobná stuha, ale i odpovědnost – úkolem Miss Langford bude poslat příští rok korunku dál.

Soutěž krásy v roce 1967 byla podobně vzrušující. Ten rok se měl konat koncert kapely The Serendipity Singers, jakési menší

instrumentální obdoby skupiny The Mamas & the Papas, jejíž zpěvák byl tou dobou zrovna jistý John Bennett Perry. Dokonce i v těžce folkových šedesátkách se kapela The Serendipity Singers dost vymykala – jejich největší (a jediný) hit *Don't Let the Rain Come Down* byla zhudebněná britská říkanka pro mateřské školky. I přesto se ale umístila jako druhá na soudobém seznamu nejlepších písní pro dospělé a šestá na nejprestižnějším americkém žebříčku prodejnosti singlů *Billboard Hot 100* v květnu 1964. Nicméně vzhledem k tomu, že kapela Beatles se proslavila tím, že získala *všech pět prvních míst* se skladbami *Can't Buy Me Love* i *She Loves You, I Want to Hold Your Hand* a *Please, Please Me*, byl tento úspěch poněkud relativní. John Perry na to však nehleděl – byl pořád na šňůře, muzikant z povolání, zpívající za večeri, a co mohlo být lepšího než vystupovat na slavnostním večeru volby Miss Sněhová královna kanadských univerzit v Ontariu. A tak tam vesele zpívá: „A ten křivý muž koupil křivou kočku, která chytla křivou myš a všichni spolu žili v malém křivolakém domku,“ a po mikrofonu flirtuje se Suzanne Langford, bývalou Miss Sněhová královna kanadských univerzit. V tom okamžiku byli ti dva nejkrásnějšími lidmi na povrchu planety Země – měli byste vidět jejich svatební fotky – máte chuť dát jim do těch dokonale vycizelovaných tváříček jednu pěstí. Neměli šanci. Když dva lidé vypadají takhle skvěle, tak se zkrátka musí dát dohromady.

Po vystoupení přešlo flirtování v tancování. A u toho mohlo zůstat, nebýt ohromné osudové sněhové bouře, která ten večer zuřila a znemožnila kapele The Serendipity Singers odjet z města. Takže tu máme romantickou vymělkovanou filmovou scé-